

STUDENTEN WEEKBLAD

13^e Jaargang.

No. 7.

HOOFDREDACTEUR: J. E. A. DE VOGEL.
REDACTEUREN: H. TH. BAART DE LA FAILLE, C. TELLEGEN,
NOTODININGRAT, A. DE JONGH, W. F. A. ROËLL, E. HIJMANS.
VAST MEDEWERKER IN ZAKE STUDIEELANGEN: J. C. M. WIJSMAN.

Donderdag

10 Nov. '10.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is /3,50, bij vooruitbetaling /3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vòòr Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingsstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: v. Leeuwenhoeksingel 17.

IN MEMORIAM.

P. VAN DER BURG,

Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Officier in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden, Ridder in de Orde van den Eikenkroon van Luxemburg, Ridder van het Legioen van Eer,

in leven Hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool.

7 NOVEMBER 1910. †

Inhoud.

In memoriam Prof. P. van der Burg.
 Aan onze lezers.
 Plaatsbescherming.
 De Delftsche studie en de wedergeboorte van het Idealisme,
 door E. P.
 Algemeen Leesgezelschap, door Meyboom.
 Het verdwijnen der concurrentie. — Lezing van den heer
 F. W. Wibaut, door E. H.
 Jezus Christus en het Sociale vraagstuk, door P. W.
 Lezing van Dr. Cramer, door C. H. S.
 D. S. C. — Bestuursverkiezingen, door N. d. N.
 Lezing Vrije Studie, 8 Nov. '10, door R.
 Snjeuntjoun Selskip „Frisia”.
 Van een week die er wezen mag.
 Bibliotheek der S. P. — Nieuw aangeschafte boeken.
 Tooneel. — Mensch en Oppermensch, door E. H.
 Technische Hoogeschool.
 Berichten en mededeelingen.
 Agenda.

PROF. P. VAN DER BURG. †

Nog herinner ik mij dien dag uit mijn groentijd, dat wij allen zaten in de zalen der Societeit om te vieren het jubileum van den zoo juist overledene. Mij bevindende in een van die bevoorrechte omstandigheden, waar je als groen in kunt komen, hoorde en zag ik, als een nietig en vergeten wezen op den grond gezeten, van nabij alles wat er voorviel; ik defileerde met mijn mede-groenen langs dezen professor, dezen oud-militair, die eerlijk en ronduit zijne verrassing over zulk een algemeene viering van zijn 25-jarige loopbaan uitsprak. Op dat oogenblik was ik trotsch op ons Corps, op onze societeit, trotsch om het feit dat een hulding van een professor door zijne studenten zoo eenvoudig en hartelijk geschiedde en zoo zeer door hem op prijs werd gesteld. 't Is toen wel de laatste maal geweest dat een fleschje Steinwein uit de kelders der S. P. voor hem is opengetrokken! En sinds dien avond wisten wij wie Prof. Van der Burg was. Vele verhalen lieten wij ons later vertellen van zijn gemoedelijken omgang met vele onzer mede-studenten en zoo wij zelve al niet meer met dezen professor in aanraking kwamen, doordat hij allengs geen nieuwe banden meer aanknoopte, zoo hadden wij, en misschien ook wel nog jongere jaren, allen een gedeelte in ons van dat groote gevoel van eerbied en vriendschap dat — mogen wij het eens ouderwetsch uitdrukken — het Delftsch Studenten Corps in zijn geheel dezen professor en vriend toedroeg. Dit deed ons naar onze pet grijpen, wanneer deze grijze kop onder zijn hoogen hoed zichtbaar werd.

En wijl zoo de band tusschen den overledene en ons, studenten, bestond buiten onderwijs of colleges om, willen wij over deze, hoe merkwaardig ze ook waren, zwijgen. In dezen man verliest de studentenwereld een vriend, zooals er helaas in onzen tegenwoordigen tijd van horden sporende en ongeorganiseerde studenten weinig zijn en ook weinig zullen kunnen zijn.

Aan onze Lezers.

Lezers van het Studenten-Weekblad, tot U het onderstaande.

* * *

Wanneer ge zo temidden van uw dagelijkse besloomingen van kollege lopen, tekenen, op 't laboratorium staan en wat dies meer zij, tegen de Vrijdagmiddag het U wel bekende S.-W. over de post gestuurd krijgt, dan voelt ge niet meer die drang om het vlug te doorlezen, kalm genietend, in het zakelijk gekibbel van kennissen over alle mogelijke aangelegenheden waarin ge belang boezemt, of in de meer litteraire bijdragen, die u op een aangename manier onderhouden. Neen, 't is ons maar al te goed bekend, we hebben er te veel van moeten horen, dat velen 't stukske papier tegenwoordig met een lusteloze onverschilligheid door-

bladeren, om dan voor de zoveelste maal tot die naargeestige konklusie te komen, dat er . . . „alweer niet veel bijzonders” . . . instaat, en dan „dat ene velletje, waarvan nog een deel ingenomen wordt door advertenties”. En de redactie, onschuldig aan dit teken van geesteloze samenleving onder de studerende, wordt van verschillende kanten met een hatelike onbenulligheid hierover aangesproken, niet met een gewichtige bedoeling waarop een antwoord als verdediging gerechtvaardigd is, maar zo'n steekje, niet kwaad bedoeld, maar . . . hatelik om de minachtend-ontevreden-bedillerige toon die er uit spreekt, onbenullig omdat de bouterende lezer hoegenaamd niets geen benul heeft, laat staan vermoedt, van de moeite en onaangename desolatie die de redactie ondervindt, alvorens dat blaadje papier gevuld is met niet-al-te-onbelangrijk of vervelend geschrijf. Want de redactie is het alleen, die daar geheel op aangevoelen is. De redactie moet zorgen, dat iedere week tenminste zo en zoveel kolommen gevuld worden en gekorrijeerd en wel Vrijdags verschijnen in den vorm van een S.-W. Voelt ge het; acht mensen moeten zich goedschiks of kwaadschiks onderwerpen aan de alleronzinnigste verplichting om tegen wil en dank aan hun eerbiedwaardig auditorium (zo buitengewoon belachelijk moet de toestand op 't oogenblik werkelijk beschouwd worden), wekelijks iets op te dissen, genoeg om zich zelf niet te parodiëren, te weinig om zegge $\pm$ 400 mensen genoegzaam belang in te boezemen, zodat ze met een aangenaam-tevreden gezicht kunnen zeggen: „ik ben geabonneerd op het S.-W.”

Beseft ge dat verregaand idiote van die verplichting, die in flagrante strijd is met 't essentiële van een Studenten-Weekblad, een speciaal orgaan van een studerende gemeenschap, speciaal om 't onmisbare van een enig-openlik-regelmatig-verschijnende gelegenheid om zich te uiten, meningen eens anders te weerleggen, of aan te wakkeren tot een bezielend initiatief geboren uit behoefte naar volmaking van die kleine maatschappij, bestaande uit jeugdige mensen, die in wat hen omringt, wat er om hen gebeurt, op de meest intense wijze willen meelevens; en verder . . . onmisbaar om zijn verleden . . . Of wilt u beweren, dat met het verleden, ook het onmisbare is weggevaagd.

Ogenschijnlijk blijkt u hierin gelijk te hebben want, kunt ge met een gerust geweten verklaren, de interesse voor deze zaak is tegenwoordig vrijwel nihil, men zie slechts de resultaten. Maar wanneer ge tot deze bewering komt, leidt dit tot de onmeedogenloze konklusie dat het gemeenschapsleven gedaald is tot een dusdanig angstwekkend laag peil, dat openlike uiting van interesse voor gemeenschapsbelangen overbodig acht, iets wat we voorlopig met een nog geruster geweten kunnen niëren.

We moeten dus een meer steekhoudend motief voor deze onhoudbare toestand vinden.

En nu lezers kom ik tot u.

Och ik weet het, er zijn er werkelijk zeer velen onder u, die zich reeds met zoveel dingen bezig moeten houden, dat het onrechtvaardig zou zijn ook tot hen te spreken, terwijl zij veelal nog de eersten zullen zijn die meehelpen, maar aan die etteliken, die in hun gemakzuchtig leventje van bekrompen eenzelverigheid, of aan de velen onverschilligen, die in hun fatsige nietsdoenerij 3e rangs romanetjes lezen en zich als nullige nutteloosheidsjes van de ene fauteuil naar de andere slepen, aan hen de schuld.

Is 't niet meer dan erg, dat gij in uw eigen kleine maatschappij niet meer belang toont, dan die enkele nutteloos-ergerlike uitlating een gelijkdenkende toegeworpen, alleen doelend op een paar mensen, die voor een fait impossible staan; en ge denkt niet aan anderen, en allerminst aan u zelf. Wel neen, u betaalt trouw uw abonnementsprijs, en 't is dan ook niet meer dan billik, niet waar, dat ge daar eens in de week tenminste een beetje genoegen voor moogt hebben? . . . „Tegenwoordig is 't wel niet veel, maar dat zal wel weer beter worden” . . .

Maar zeg ons dan toch in godsnaam wat ge eigenlijk wilt. Of zijt ge zelfs daar te laks en gemakzuchtig voor. Praat ge nooit met vrienden en kennissen over alle mogelijke kwestie's op de meest gedecideerde wijze; laat ge u niet uit over allerlei mogelijke en onmogelijke toestanden, die zich in uw omgeving voordoen; vormt ge u geen mening, wanneer ge een lezing bijwoont die u interesseert? Is er niets in u, dat ge de moeite waard vindt om op schrift te brengen, tot lezing van andersdenkenden? Zo wel, waarom dan langer gewacht. De redactie, hoe vol goeden wils ook, smacht er naar.

Plaatsbescherming.

Den 18en November a.s. zal over dit onderwerp een lezing met lichtbeelden worden gehouden voor de Studenten-Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond. Het Bestuur heeft de toegang tot deze vergadering opengesteld voor alle ingeschrevenen der T. H., in de hoop dat velen zullen opdagen om daardoor een bewijs te geven dat zij belang stellen in de schoonheid van ons land. Helaas moet ook hier als in 't buitenland worden opgekomen tegen blijvende ontsiering, 't zij door bederven van mooie gezichten, 't zij door vernielen van mooie stadsgedeelten, van Nederland. Op het midden en einde van de 19e eeuw heeft men maar al te weinig oog voor stedenschoon gehad en heeft op ruime schaal bedorven. Delft kan daarvan wel als voorbeeld dienen met zijn Nieuwe Plantage en singels.

De spreker, de heer Hoefer uit Hattum, zal met talrijke lichtbeelden laten zien wat bedorven is en wat nog behouden zal kunnen worden, kortom de schoonheid van 't tegenwoordig Nederland toonen en de vele aanslagen daarop gepleegd.

De heer Hoefer is een zeer aangenaam en vlot prater, die prettig vertelt, zoodat ook de uitwerking van het geene niets te wenschen zal overlaten.

We zullen hopen dat er algemeene belangstelling is voor dit deel der taak van het A. N. V.: „Alles doen wat Nederland sterker en mooier kan maken”.

De Delftsche Studie en de wedergeboorte van het Idealisme.

Ware bevrediging is oplossing van alle eenzijdigheid tot alzijdige éénheid.

I.

Wie in eene bepaalde wetenschap opgaat, geheel door haar in beslag wordt genomen, en in hare beoefening algeheele bevrediging vindt, is als de man, die aangetrokken door een meisje, zich in haar verliefd, en na haar tot zijne wettige gade gemaakt te hebben, slechts leeft en werkt voor haar en hun huiselijk geluk, zich ganschelijk gevende, door echtelijke liefde en huisvaderlijke bezigheden volkomen bevredigd.

Hij werkt en streeft om den zijnen het dagelijksch brood te verschaffen, zijn huisgezin, dat de cel is waaruit maatschappij en staat zijn opgebouwd, is hem in engsten en ruimsten zin zijn wereld.

In dit opzicht is hij verwerkelijk ideaal, zij het dan ook voorloopig. Zijn huisvaderlijke plichten zal hij met ongekende toewijding volbrengen, maar van zijne maatschappelijke verplichtingen kan hij bijgeval weinig begrip toonen, om niet te spreken van het politieke leven, waaraan hij in het geheel niet toe is.

Hij is nuttig en betrekkelijkerwijze onontbeerlijk, zijne hoedanigheden en eigenschappen vormen den gezonden grondslag voor maatschappij en staat, zijn kroost zal hem dankbaar zijn en hem zegenen tot in lengte van dagen.

Zijn huisgezin is om kort te gaan de welverzorgde schoot waarin en waaruit zich de vollere mensch kan ontwikkelen, van uit het potentieele huisgezin door de reële maatschappij tot het ideële staatsleven.

Het voorbeeld, uit de samenleving genomen, waarmede de zuivere wetenschapsmensch hier is vergeleken, is zeer eenzijdig gekozen en op den spits gedreven; dit zij hier niet 'erkend', doch nadrukkelijk 'betoogd'.

Toch zal men moeten erkennen, dat dergelijke voorbeelden bij uitzondering wel af en toe verwerkelijk voorkomen.

Juist deze uitzondering zij hier eens bijzonderlijk in het licht gesteld, om den daaraan te toetsen regel, dat de mensch in het algemeen in zijn vak alléén geen bevrediging vindt, des te meer te doen uitkomen.

De periode, waarin het materialisme, als gevolg van de geweldige vorderingen en uitgebreide toepasselijkheid der wetenschap op bijna elk gebied, hoogtij vierde, ligt ter nauwernood achter ons.

De onzakelijke godsdienstigheid en het betrekkelijk inhoudlooze Scholasticisme der middeleeuwen zijn door en in de daaropvolgende verstandige wetenschaps-ontwikkeling verzakelijkt en van nieuwen inhoud voorzien. De toepassing der wetenschapsvorderingen in de techniek bracht in nijverheid en handel groote omkeeringen, en daardoor verandering in de maatschappelijke verhoudingen teweeg.

De algemeene verstandsverlichting bracht ontkerstening op groote schaal met zich mede.

Blijvende bevrediging kon de koel-verstandige wetenschap echter niet geven aan den mensch, die zonder gemoedelijke warmte den 'Zondag des Levens' niet beleven kan.

Vandaar dat overal tegenwoordig zich het streven uit, den nieuw verkregen zakelijken inhoud te verinwendigen, te vergeestelijken.

Wij zijn hiermede eene nieuwe verdieping van menscheit in gemoed en geest tegemoet gegaan.

Deze nieuwe 'renaissance' is overal merkbaar, o.a. in sociale belangstelling, in kunst, in het godsdienstige leven, zelfs in bijgeloof, in moraal en wijsbegeerte, en in al hunne onderlinge schakeeringen en tusschentrappen.

De verpopuliseering van het socialisme, de beslist nieuwe, doch nog vaak onbestemde richting in de verschillende kunsten, het streven en de uittreding der modernisten, waartegenover de betrekkelijke verlevendiging en verscherping van het geloof der trouwgebleven katholieken, de geweldige wijze, waarop de belangstelling in het Boeddhisme in Theosofie en zusterbewegingen om zich heen grijpt, de Astrologie, Spiritisme, Christian Science'isme en onder welke andere vormen en namen het 'Occult'isme weder op moge duiken, de hedendaagsche ethiek, die zich overal doet gelden, en om niet verder uit te weiden, tenslotte nog de hernieuwde belangstelling in de wijsbegeerte in deze dagen; al deze uitingen zijn evenzoovele blijken van de behoefte der menschheid, om na de groote verstands-ontwikkeling in gemoed en geest weder de wijding te beleven, die de wetenschap alléén niet brengen kon.

Van onze Delftsche studie gesproken!

Wat is studie?

In de studie is het bereids om het hoogere te doen, niet om het 'absoluut' hoogere, maar om het hoogere in het algemeen, in schakeering en gradeering.

Studie is de stelselmatige werkzaamheid der zelfontwikkeling van den geest in en uit het andere van zichzelf, dat als de natuur, dat is dus ook als eigen natuur tegenover hem staat, teneinde zich in de natuur, zijne eigen natuur, weder te vinden als het van den beginne af werkende beginsel, dat eerst aan het einde zich openbaart, en zich zelf beseft als het ware, om dan voor zich, dat is vrij te zijn.

In den geest, die de natuur als het noodige voorondersteit, er zich in, aan en uit ontwikkelt, heft de werkelijkheid zich uit de noodzakelijkheid, uit den nood der natuur-

In gemoede, d.w.z. zonder geringschattende bitterheid, en allermint met eigenliefde-streelende vreugde moeten wij erkennen, dat het om te beginnen in de studie 'natuurlijk' om den broode moet gaan. Eerst het noodige, dan het hoogere.

De bevrediging van dit noodige is echter eene voorloopige bevrediging, en de mensch in het algemeen hiermede niet te vreden.

Natuurlijkheid-bevredigende geesteswerkzaamheid is slechts potentialiteit voor geestelijkheid-bevredigende geestes-inspanning.

Nuttigheidsstudie als zoodanig bevredigt in het algemeen niet. Algemeen is het gemeenlijk veelvuldig voorkomende, het gros, dat zich terweerszijden niet te ver van het gemiddelde verwijderd, ¹⁾ en het gemiddelde, wil het inderdaad het 'gemiddelde', zal het middelmatige zijn.

De studeerende mensch in het algemeen zal dus het noodige en nuttige vooronderstellend, zijn 'gemiddelden' zin voor het hoogere op bepaalde d. w. z. beperkte wijze toonen.

De wetenschappelijk aangelegde zal dezen zin bijgeval uiten als voorliefde voor zijn tak van wetenschap, doch ook door de zulken worden de collegebanken onzer hogescholen niet gevuld.

Over het algemeen zal de zin voor het hoogere zich niet bij eene bepaalde wetenschap of bij de wetenschap in het algemeen bepalen, maar zich b. v. richten op het algemeene, als het hoogere tenopzichte van het verbijzonderde daad-

¹⁾ Men denke slechts aan de gemiddelde snelheid der moleculen, in verband met hun aantal, in de beschouwingen der kinetische gastheorie.

werkelijke leven, n.l. op de samenleving, of zich in het geestelijke leven openbaren in mindere of meerdere zuiverheid van kunstzin, godsdienstzin of wijsbegeerte.

In zooverre hij studeert, legt de mensch werkzame zin voor het hoogere aan den dag.

E. P.

(Wordt vervolgd).

Algemeen Leesgezelschap.

De Centrale Commissie meenende, dat het weinig zin heeft om de Technische Leesgezelschappen te handhaven in hun tegenwoordigen staat van Corpsverenigingen, wendde zich voor eenige maanden tot de besturen met verzoek tot overweging in hoeverre aan hunne gezelschappen een algemeen karakter ware te geven. Als gevolg hiervan stelde het Technisch Leesgezelschap een onderzoek in naar de hoegrootheid der buiten het D. S. C. bestaande animo, door op de Verversdijk en in de hoofdgang een lijst te

hangen, te teekenen door eventueele liefhebbers. Het resultaat was, dat na 14 dagen éen handteekening de Verversdijklijst sierde, terwijl de andere even maagdelijk wit werd weggenomen als ze was opgehangen.

Het bestuur doet nu hiervan mededeling in een publicatie eindigend: Het Techn. Leesgez. blijft Corpsvereniging! Dit klinkt eenigermate als een triomfkreet.

De C. C. echter betreurt het feit en verbaast zich erover. Wel zij toegegeven, dat een zin als: „van de contributie kan alleen gezegd worden, dat ze minstens f 6,— zal bedragen” huiveringwekkend kan werken, en dat bijv. de mogelijkheid van circulatie van een groep in den Haag in uitzicht had kunnen worden gesteld, maar dit alles neemt niet weg dat het toch voor belangstellenden, voor de hand had gelegen, opmerkingen of verzoeken in dien zin tot het bestuur te richten. Dit nu is niet geschied.

Moet de conclusie luiden: „Buiten het D. S. C. bestaat niet de minste belangstelling voor technische tijdschriftlectuur onder de werktuigkundigen?”

MEYBOOM.

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

Schrijfwerk gevraagd.

Brieven onder No. 5552 s.-w., Bureau van dit Blad.

TE HUUR AANGEBODEN:

gemeubileerde ZIT- en SLAAPKAMER,

à 17 gulden per maand. Informatiën te bekomen bij den tegenwoordigen bewoner. VROUWJUTTENLAND 16.

Wegens vertrek naar het Buitenland te huur:

een gem. Zit- en Slaapkamer.

Brieven, onder No. 5555, Bureau van dit Blad.

Nette degelijke Eettafel aangeboden,
tegen 85 cents per couvert.

Adres OUDE DELFT 142.

Te koop: een nieuw TEEKENBORD 1,5 × 1 M. met 2 HAKEN, een echte RICHTER PASSERDOOS en verschillende STUDIE-BOEKEN, zeer geschikt voor H.H. Studenten.

Adres: Bureau van dit Blad.

D. C. M. JANSSEN,
Oude Langendijk 9.

DEWAR'S SCOTCH WHISKY	◇	f 2,00
„	„	Special. . . - 2,20
„	„	White Label. - 2,45
„	„	Extra Special - 2,60
„	„	Special Liqueur - 3,20
LORNE HIGHLAND WHISKY.		- 2,20
HAIG & HAIG SCOTCH WHISKY	XXX	- 2,20

Nieuw verschenen Werken

voorhanden in den

Technische Boekhandel en Drukkerij J. WALTMAN Jr.,
Binnenwatersloot 33-35.

AIKEMA. Motortoerisme te water. Handleiding voor bezitters van Motorvaartuigen.	f 1,70
NAVARCHUS. Als de groote oorlog komt. Als iemand wil weten wat een moderne oorlog is, en hoe een wereld-oorlog zal zijn, kan hij niet beter doen dan dezen te bezien door de oogen van dezen schrijver.	„ 0,90
HAMME. Wolven in Menschengedaante. Roman uit het Woekeraarsleven.	„ 1,90
RONALD MACDONALD. Het zwaard des konings	„ 0,60
VICTOR DE MELJERE. De roode Schavak.	„ 1,75
VIOLLET LE-DUC. Geschiedenis van een teekenaar met 100 illustraties, naar teekeningen van den schrijver.	geb. „ 2,50
VAN ABKOUDE. Met de poppenkast op reis. Avontuurlijke lotgevallen van 3 journalisten.	ing. f 0,90, geb. „ 1,25
NORMAN ANGELL. De groote illusie. Dit hoogst belangrijke boek geeft antwoord op het groote vraagstuk: Oorlog of vrede.	„ 1,90
FR. NIETZSCHE. Ecce Homo. Vertaling van E. Coenraads met een studie van Is. Querido.	geb. „ 2,50
E. STARK. Uit Indië, Egypte en het Heilige Land. Brieven aan zijn vrienden met 2 etsen en 12 illustraties.	ing. f 3,90, geb. „ 4,50
A. VAN VELZEN. De Bleriot Vliegmaschine, met talrijke afbeeldingen.	„ 0,10
STEINBUCH. De Automobiël. Aanschouwelijk uiteen inwendig voorgesteld door een beweegbaar model en groote plaat, en in alle onderdeelen verklaard.	„ 3,75
SWIJTING. The Hague peace conferences of 1899, and 1907. The results obtained, the principles applied and the influences felt.	„ 0,40
Prof. VAN ITERSON. De beteekenis van de leer der sterkte-berekeningen bij het tot stand brengen van ijzerconstructies en haar waarde voor de vorming van den Ingenieur. Rede uitgesproken den 3 November 1910.	„ 0,50
Dr. N. KOOMANS. Draadlooze telegraphie. Populaire natuurkundige verklaring met afbeeldingen	„ 0,75
VAES. Technische onderwerpen op eenvoudige wijze behandeld No. 1.	„ 0,90

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 10 NOVEMBER 1910. No. 7.

Delftsche Studenten-Almanak 1911.

De Commissie tot Redactie van den Almanak deelt mede, dat er nog steeds geringe inzendingen zijn ontvangen, en verzoekt daarom een ieder dringend, om medewerking.

Als laatste termijn voor inzending is bepaald, Dinsdag 15 November.

Besturen der Corpsverenigingen worden eraan herinnerd, dat de jaarverslagen uiterlijk den 15^{en} November moeten worden ingestuurd.

Dispuutgezelschappen, die in den Almanak vermeld wenschen te worden, worden verzocht hun naam en besturen vóór 19 November aan de Redactie te willen mededeelen.

De Commissie tot Redactie van den Almanak verzoekt een ieder spoedig hun naam, adres, vacantiadres, (telefoonnummer) te willen invullen in de daartoe bestemde lijsten, waarvan één exemplaar den geheelen dag ter teekening ligt bij den heer J. WALTMAN JR., Binnenwatersloot 33, en het andere tot 4 uur 's middags op het Hoofdgebouw, na dien tijd op de Societeit Phoenix.

De Almanak-Redactie maakt bekend, dat repetitoren, die hun naam in den Almanak vermeld wenschen te zien, dit uiterlijk Zaterdag, 19 November aan de Redactie moeten mededeelen.

Het verdwijnen der concurrentie.

LEZING, gehouden door den Heer F. M. Wibaut, voor de Afd. Delft van de Sociaal Technische Vereniging van Democratische Ingenieurs en Architecten.

Spreker begon met zich in zooverre te beperken dat hij de verdwijning der concurrentie alleen zou nagaan in het grootbedrijf. In het kleinbedrijf komt zij wel voor maar niet in zoo duidelijk herkenbaren vorm.

De verdwijning der concurrentie is een economische noodzakelijkheid. Het beginsel der vrije mededinging was goed in den eersten tijd der machinale productie, ong. 1800, omdat er toen nog zooveel nieuwe markten te openen waren, dat er feitelijk plaats was voor allen die produceeren konden. Vandaar de enorme aanvankelijke opbloei.

In 1820 deed zich echter een voor dien tijd onbekend verschijnsel voor: de crisis. Als oorzaak hiervan werd reeds toen door Fourier ontdekt de overproductie. Deze overproductie is nu, zooals de ervaring geleerd heeft, geen toevallig verschijnsel, doch keert met ongeveer gelijke tussenpoozen (ongeveer 10 jaar) terug. (1820, 1831, 1843 enz., 1890, 1908.)

Met de ontwikkeling van de grootindustrie worden nu de kapitalen, gestoken in de ondernemingen, steeds grooter, komen er dus bij een crisis steeds grooter belangen in gevaar. Zij zal dus de producenten noodzaken overproductie tegen te gaan, m. a. w. de concurrentie zal verminderen en verdwijnen. Dat vrees voor overproductie werkelijk veelal oorzaak is van aansluiten bij een kartel, blijkt uit de door de „Verein für Socialpolitik" gehouden enquête van 1887.

We zien dus, dat de concurrentie zelf dwingt tot samenwerking.

Deze samenwerking doet zich voor in verschillende vormen. De eerstbehandelde is de Kartel. Als voorbeeld hiervan geldt het Rijsch-Westfaalsche Steenkolen-Syndicaat.

Nog voor 30 tot 35 jaar waren er ongeveer 100 afzonderlijke kolenmijnen die een zoo verwoede concurrentie voerden, dat de kolen veelal met verlies, of niet verkocht werden. Gedrongen door de chronische overproductie ontstond het genoemde kartel dat tegenwoordig alle mijnen op ongeveer 4 na omvat. Het syndicaat heeft overzicht over de vraag naar kolen en nu wordt iedere maand door het hoofdbestuur bepaald op welk percentage van hun volle productiemogelijkheid de mijnen mogen werken. Dit percentage daalt soms tot 80% of 70%.

Het overzicht van de kolenmarkt krijgt het bestuur doordat ook de verkoop gekartelleerd is: De Nederlandsche handelaren in kolen hebben opgericht de Nederlandsche Steenkolen Handelsvereniging, die in werkelijkheid niet veel anders is dan een succursale van het syndicaat.

De meeste kolenhandelaars zijn, ondanks hun zelfstandigen naam eigenlijk agenten van de Steenkolenhandelsvereniging. Zij verkoopen de kolen van het syndicaat tegen vastgestelde prijzen en zelfs is hun een bepaald district van het land aangewezen als afzetgebied om onnodige onderlinge concurrentie te voorkomen. Bovendien zijn de kleinhandelaars in kolen weer vereenigd in z.g. kolenkantoren die hen maken tot subagenten der handelsvereniging.

We zien dus dat voor den handel in en voortbrenging van Duitsche steenkool de concurrentie bijna geheel is verdwenen en dat de productie wordt geregeld naar de behoefte.

De 2e vorm van samenwerking is de Trust. Als voorbeeld werd genomen de Amerikaansche staaltrust. Waar bij kartelvorming de concurrentie slechts is opgeheven voor één tak van bedrijf (en er dus bijv. nog strijd kan ontstaan tusschen een kolenkartel en een ijzerkartel over de prijs der kolen) omvat een trust een heele groep van bedrijven. Waar bij een kartel elke mijn nog voor huishoudelijke zaken zelfstandig blijft, gaan bij een trust de aangeslotenen totaal in het geheel op.

De United States Steel Compagnie beheerscht bijv. ongeveer $\frac{3}{4}$ der geheele productie in de ijzerindustrie. Zij heeft kolen- en ijzermijnen, hoogovens enz. tot fabrieken van afgewerkte ijzerproducten toe. Dit maakt dat waar bij kartelvorming bijv. soms de grondstoffenproductie niet geregeld wordt in verhouding tot de vraag aan afgewerkt product bij de trust een volmaakte regeling der bedrijven onderling, plaats kan hebben.

Men zou kunnen zeggen, dat een kartel groot was in breedte (aantal aangesloten firma's) en een trust in de diepte (aantal omvatte bedrijven).

Het aantal kartels breidt zich enorm uit. Volgens enquête van den Duitschen Rijksdag zijn er daar ongeveer 400 kartels. Ook in Engeland vindt men er tientallen. In Frankrijk verbiedt de wet de kartelvorming en zijn ze dus meest geheim.

In Amerika is bijna de geheele productie in handen der trusts: ijzer, meel, suiker, cigarettenschoenen, kledingstoffen, vleesch enz. Bijna alle vleesch in heel Amerika komt uit de 4 groote slachthuizen in Chicago „the big 4". (Armour enz.)

Met recht mocht een Amerikaansch schrijver de bede „Geef ons heden ons dagelijksch brood", richten tot Koning Trust.

In Nederland heeft ook kartelvorming plaats. Daar we echter een „braaf" volk zijn werden dergelijke dingen vroeger geheim gehouden. Thans niet meer. De schelpkalkfabrieken bv. hebben samen de schelpzuigers in hun bezit, de grondstof wordt over de fabrieken verdeeld, de prijs van het product vastgesteld, en de verkoopers ervan door het kartel aangewezen. Evenzoo in de kunstmeststoffenfabricatie. De suikerfabrieken hebben een inkoopkartel voor beetwortels. De stoomvaartlijnen zijn gekartelleerd (Nederland en Rott. Lloyd). De Zuid-Amerikalijn die rijkssubsidie kreeg als „nationale instelling" is nu aangesloten aan het Zuid-Amerikakartel met de Hamburg-Amerikalijn, eenige Fransche lijnen enz.

Thans rest nog te bespreken de uitwerking die de verdwijning der concurrentie heeft.

Dat zij voor de aangeslotenen aan kartel of trust gunstig is, zal, na het voorgaande, wel geen betoog meer behoeven.

Van de arbeiders die bij de aangeslotenen werken kan men dit niet zeggen. Wel heeft de praktijk geleerd dat de loonen iets beter worden, maar doordat bijna alle kartels op den duur tevens tot patroonsorganisatie aanleiding geven zal het vakvereenigingswezen en arbeiders met groote moeilijkheden te kampen hebben en zullen de arbeiders aan grooten willekeur onderworpen zijn. (Toen de ijzer- en staalmarkt slecht was, sloot de Amerikaansche staaltrust tijdelijk de helft van haar fabrieken en veroorzaakte zoo werkeloosheid voor 800000 man). De verbruiker voelt de uitwerking der kartelleering in de hooge prijzen. Wel worden hieraan eenigermate grenzen gesteld door concurrentie der kartels onderling (Duitsche contra Engelsche steenkolen) (Asiatic Petr. tegen de Standard Oil Company) maar deze blijven toch nog zeer hoog.

Maatschappelijk gesproken beschouwt spreker de verdwijning der concurrentie niet als een ramp. Het is een onloochenbaar feit dat door haar een groote arbeidsverspilling vermeden wordt. Deze besparing geschiedt nu echter alleen om de winst van particulieren te verhoogen. (De inkomsten jaarlijks van den directeur der Standard Oil Comp. bedragen ong. 1000 millioen dollar. De 3 directeuren der Kon. Ned. Petr. Maatschappij kregen in het afgelopen jaar elk f 800.000 aan tantièmes). Maar zooals het de concurrentie zelf is geweest die de samenwerking veroorzaakt heeft, zoo zal het gevolg van genoemde schaduwzijde van het trustbedrijf zijn een ingrijpen van den Staat. De steeds hooger wordende druk op de verbruikers, zal doorwerken op de regeeringen en op den duur zal men genoodzaakt zijn tot het overvoeren der winstproductie in openbaar bedrijf.

In de concurrentie-periode produceerde elk voor zich, in den trust allen voor één, in het openbaar bedrijf allen voor allen.

Sprekers rede werd met warm applaus begroet.

Nadat eenige vragen beantwoord waren sloot de voorzitter de vergadering.

E. H.

Jezus Christus en het sociale vraagstuk.

VERSLAG van het behandelde op 31 October 1910.

Met bijzonder veel genoegen hebben alle aanwezigen deze eerste cursusavond bijgewoond. Dr. Cramer gaf ons op de hem eigen frissche manier een overzicht van den stand van het sociale vraagstuk, van wat er beproefd is tot oplossing ervan en hoopt de volgende keer een aanvang te maken met het verband dat er is tusschen Jezus Christus en het sociale vraagstuk.

Het sociale vraagstuk is in de eerste plaats een ethisch vraagstuk. Het is gevolg van de beste sociale toestanden. Het is niet de vraag naar meer macht, meer invloed of meer geld, maar het is de vraag naar recht, die zich hier openbaart. De arbeider krijgt rechtsgevoel en komt op voor betere positie, zich o. a. hierin uitend, dat hij zijn kinderen, die knap zijn, in de gelegenheid wil gesteld zien om te studeeren. Zoo'n jongen groeit boven de hem omringenden uit, voelt zich in hun kring niet thuis en ziet daardoor het verschil nog meer, vandaar dat b.v. vele der onderwijzers socialist zijn.

Deze vraag naar gelegenheid tot studie is niet verkeerd. Uit den mensch moet gehaald worden wat er in zit. Het is niet anti-christelijk: integendeel.

Het onderscheid tusschen armen en rijken is er altijd geweest; we lezen hier al van in de Profeten. Er is daar geen sociale kwestie, omdat de menschen niet ontwikkeld zijn, evenmin als b.v. in Indië. Juist in Christenlanden is het sociale vraagstuk ontwikkeld. Het Christendom brengt de individualiteit op den voorgrond; ieder is kind van God. Het Christendom zegt evenals de Sociaal-Democratie dat de zedelijke verantwoordelijkheid aangekweekt moet worden. Iemand die met zijn tijd meeleeft, die denkt en rondkijkt, ziet vele misstanden die om verbetering vragen. Het sociale vraagstuk is dus een natuurlijke uiting van het zedelijk leven, is in de eerste plaats een vraag van recht.

Het Socialisme wil recht en gerechtigheid, het Christendom eveneens: zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid zegt Jezus (Ms. 6:33) d. w. z. staat tegenover elkaar zooals het behoort.

Waarom bestaat er nu zoo'n antagonie tusschen Socialisme en Christendom? want dat deze bestaat blijkt voldoende uit gezegden van de voormannen der Sociaal-Democratie. Bebel zegt: „velen zoeken niet naar nieuwe religieuze vormen, maar negeeren den godsdienst überhaupt”; Engels: „het eerste woord van den godsdienst is een leugen”. Er is dus niet enkel antagonisme tegen de bedienaren van het Evangelie, maar tegen het Christendom op zichzelf. Het is een voortgaan op de lijn van de wijsbegeerte van Hegel: „alles veranderd voortdurend, alles wordt”; Marx bouwt hierop verder met zijn „Historisch Materialisme”.

Het Christendom daarentegen predikt de absolute waarheid: God, die staat boven de wisseling der tijden.

Er zijn verschillende pogingen aangewend om Socialisme en Christendom te vereenigen.

1e. Er is voorgesteld terug te gaan tot de tijden der eerste Christenen, zooals we daarvan lezen in Hand. 2 en 4. Dit Christelijk communisme kan zich echter aan de tegenwoordige toestanden niet aanpassen. Men moet uit de economische misstanden komen door deze, niet buiten deze om.

2e. De filantropie, de menschlievendheid is aangewend. Deze helpt evenmin. Men moet niet lenigen maar voorkomen. Ze is een „pleister op een houten been”; ze doet soms veel kwaad en lost het maatschappelijk vraagstuk niet op. Jezus deed er niet veel aan.

3e. Er is getracht verandering te brengen door profetie. Een profeet treedt op zonder te vragen naar de uitkomst en geeselt de maatschappelijke en godsdienstige misstanden van zijn tijd. Carlyle, Rusken en anderen hebben gegeeselt het conventionalisme van hun tijd, de gelddienst, de opgeplakte zedelijkheid, het de menschen naar den mond praten. Ze zijn aristocraten, vooral Carlyle. Deze wilde teruggaan tot het leenstelsel van de Middeleeuwen.

4e. Le Play, geoloog, heeft gezegd, dat verbetering mogelijk is door zedelijk, huiselijk leven: spaarzaamheid, liefde, godsdienstigheid. Zoo gemakkelijk is echter de kwestie niet op te lossen; daarmee veranderen fabriekstoestanden niet, waar de eigenaars soms veel te veel verdienen. (Amerika o.a.)

5e. Het Christelijk Socialisme heeft getracht verbetering te brengen door het sociale program uit te werken in afhankelijkheid van de kerk. Hiermee is begonnen de Rooms-Katholieke Freiherr von Ressler. Hij zeide: de menschen hebben kapitaal nodig; de kerk moet dit nu geven en de beweging leiden.

Van Protestantsche zijde hebben in deze richting gewerkt Stöcher en Naumann.

Wat heeft nu eigenlijk Jezus tegen al deze dingen te zeggen?

Dit zullen we zien bij de verdere behandeling van ons onderwerp. Doch vooraf dit: de schuld van het antagonisme ligt voor een groot deel bij de kerk. Deze heeft zich te veel ingelaten met de dogma's omtrent de persoon van Jezus Christus en met al deze bespiegelingen kwam men te staan buiten de sociale strooming en het maatschappelijk leven. Meer moet gepredikt worden Christus in het sociale leven. Vele Socialisten hebben eerbied voor Christus om verschillende uitspraken die we van Hem opgeteekend vinden in de Evangelien. Zij zeggen: het sociale vraagstuk en Jezus; wij zeggen: Jezus en het sociale vraagstuk. Hierin ligt het verschil. We moeten aanrakingspunten zoeken en niet elkaar verketteren. In de persoon van Jezus hebben wij het aanrakingspunt tusschen de kerk en de wereld.

Na afloop werden enkele vragen gesteld waarvan enkele beantwoord werden en enkele niet, met verwijzing wat de laatsten betreft naar de verdere behandeling van het onderwerp.

P. W.

Lezing van Dr. Cramer

in Zaal 16 der T. H., op Donderdag 3 November 1910.

Onderwerp: „Gösta Berling”.

Een hooglied der liefde zou men Selma Lagerlöf's boek „Gösta Berling” kunnen noemen. Een lied waarin tot leitmotif is gekozen het machtige, wonderschoone: Amor vincit

Omnia. Het is een boek vol felle haat, vol grove spot en krachtige wilsbewegingen, nu eens dreigt het één, dan weer het ander de overhand te krijgen, maar toch — ten slotte — de alles beheerschende kracht der liefde overwint, weet al die hartstochten te knevelen en ze geheiligd in haar dienst te stellen.

Selma Lagerlöf wil, dat wij de menschen zien in het licht eener liefde, die alle dingen verdraagt, die alle dingen gelooft, die alle dingen hoopt, die alle dingen lijdt.

Het was ongeveer aldus dat Dr. Cramer met groot talent en gedrongen door die zelfde kracht, die aan het boek zijn aanschijn schonk, ons schetste „Gösta Berling”.

Ver boven onzen lof staat zeer zeker die van mej. Meyboom, aan wie wij de vertaling van het boek danken en die ter plaatse aanwezig, van hare ingenomenheid met Dr. Cramer's beschouwing getuigde.

Tot onzen spijt mochten wij geen stenografisch verslag van deze lezing in dit blad afdrukken, daar Dr. Cramer zijn werk reeds had toegezegd aan de redactie van „School en Leven” waarin het de volgende maand zal verschijnen.

Hopen wij dat velen, die deze lezing niet bijwoonden, in de gelegenheid mogen zijn, zich voor het geleden verlies eenigszins schadeloos te stellen.

Een woord van lof aan de N. C. S. V. op wier verzoek Dr. Cramer deze lezing hield, en die, door hem uit te noodigen, hier in Delft een cursus te houden over „Jezus Christus en het Sociale Vraagstuk” hem wat meer blijvend wist te verbinden.

Menschen als Dr. Cramer hebben wij in de Delftsche Studentenwereld zeer zeker hard nodig.

C. H. S.

Delftsch Studentencorps.

Bestuurs-verkiezingen.

De tijd is voorbij dat het bestuur geheel alleen moet staan, en zelf over verschillende zaken moet beslissen; tegenwoordig vraagt het bestuur de aandacht en het oordeel der leden.

En wanneer van de kant der leden de belangstelling getoond wordt, dan moet dit zeer geapprecieerd worden, ook door het bestuur, want dit wijst op een streven naar goede samenwerking. En het wel begrijpen van bestuur en leden is een gewichtige factor voor de vooruitgang en bloei van een vereeniging. Om tot zulk een toestand te geraken is allereerst noodzakelijk dat de bestuursfuncties opgedragen zijn aan die personen, die daarvoor het best geacht worden, niet alleen door het voorgaande bestuur, maar tevens door de leden.

Wie zal dat dus uitmaken? De meerderheid der leden.

Daarom richt ik me nu tot U, gij leden der vereenigingen. Komt allen op, brengt uw gezond oordeel mee, en zoekt uit uw mannen, die gij het geschikst acht aan het hoofd Uwer vereenigingen te staan; dan doet gij iets goeds, want gij werkt in het belang uwer vereeniging. Kom, en toont dat gij waarde hecht aan Uw lidmaatschap, dat gij daarmee goede bedoeling hebt. En zoo gij hierover Uw oordeel niet zeggen wilt, wel nu, kras dan op ¹⁾. Alleen wanneer de leden veel belang stellen in een vereeniging, kan deze tot bloei geraken.

En dus nogmaals roep ik tot U, op mannen, naar de stembus, en kiest met gezond oordeel Uw leiders. Behoed U voor persoonlijke sym- of antipathie, deze mogen volstrekt geen invloed hebben op Uwe keus; die moet geheel gebaseerd zijn op zuivere gronden van geschiktheid en berekendheid voor een bepaalde taak. Op, allen naar de stembus!

Ik zeg, de tijd is voorbij dat de besturen in menig opzicht zo geheel alleen moeten staan, zonder eenige hulp van de kant der leden, zoo ook in het stellen van bestuurs-candidaten. En hoewel ik haast overtuigd ben, dat ik in de geest van dezen tijd handel, indien ik de belangstelling der leden voor deze zaken tracht op te wekken, zoo bestaat toch nog de mogelijkheid dat ik hiermee de een of ander vereerder van vroegere bestuursopvattingen heb geërgerd.

Want zoo iemand, die geheel gewend is, dat de leden alles goed vinden wat het bestuur doet, wenscht niets liever

¹⁾ Kurzer rede, langer sinn.

te zien dan dat de leden ook over de bestuursverkiezing niet nadenken, en alles maar beamen. Mogelijk ziet hij in mij de geest van oppositie, die altijd met de besturen in de contramine is. Wel verre van de besturen te willen dwarsboomen, beoog ik hiermee de leden op hun rechten te wijzen, opdat er meer samenwerking tusschen besturen en leden komt. Zij mogen elkaar het recht om kandidaten te stellen, niet betwisten. Immers het is overal en altijd vanzelf sprekend, dat de leden het recht hebben hun besturen zelf te kiezen en te benoemen. Het is echter ondoenlijk, dat de leden ieder afzonderlijk kandidaten stellen; daarom is aan het bestuur, als georganiseerde groep, daartoe eerder in staat, de opdracht opgelegd, personen voor te dragen, om in zijn plaats te komen.

Men kan verwachten dat het bestuur beter op de hoogte is van de eischen, waaraan een bestuur moet voldoen, het is gebleken dat daartegenover echter als onoverkomelijk bezwaar staat de onbekendheid met de aangewezen personen (zie de toelichting senaatsvoorstel inzake Corpsverkiezingen) hoe eminent een bestuur dus ook is, het kan niet alle leden kennen, en dus in zijn keus mistasten. Daarom is het goed, dat dan de leden van hun recht gebruik maken en zelve kandidaten stellen.

Hierin mag men niet zien persoonlijke antipathie, of tegenwerking van het bestuur, integendeel, het is 't beste bewijs dat de vereeniging den leden niet onverschillig is en daarom dient het des te meer gewaardeerd te worden. Nimmer mag een candidaatstelling door leden beschouwd worden als een dwarsbooming van het bestuur. Nu rust op alle leden de plicht gezamenlijk als rechter op te treden.

Komt allen op dan, en vervult dezen plicht. Laat uw gezond oordeel helder uitstralen, niets mag het verhinderen, noch persoonlijke anti- of sympathie, noch de clubgenootschap, noch de getaptheid ¹⁾ der kandidaten, noch Uw vriendschap of dwang uwer vrienden, enz. enz.

Ik wil hier opkomen tegen de meening, als zou de gezelligheid in een bestuur een voornaam factor zijn. Dergelijke opvattingen kunnen alleen maar opkomen in het brein van menschen, die hun onbenulligheid willen verbergen onder het dekmantel van scherts, boert en jolijt. Nimmer mag aan een nog te stellen candidaat de besliste eisch gesteld worden, dat hij gezellig is of met zijn a. s. medebestuurderen overweg kan; dit moet van secundaire aard zijn. Trouwens hier geldt het spreekwoord, eenigszins gewijzigd: „de samenwerking komt met het ambt.” Werkende voor éézelfde zaak waardeert men elkaars streven, waarbij alle antipathie zich oplossen zal in het zich voelen als éénheid in het werken voor de goede zaak.

Treft het dan bovendien, dat alles in een bestuur één groote gezelligheid is, dan beschouwe men dit als een gunstige beschikking van het lot.

Iets dergelijks als overwegende eisch of voorwaarde te stellen wakkert allerlei antipathie aan en is beslist onverdedigbaar.

N. D. N.

¹⁾ eventueel de onbenulligheid.

Lezing Vrije Studie 8 Nov. 1910.

Het bestuur van Vrije Studie noodigde den heer Raymond Recouly uit om voor Delftsche studenten een journalistisch onderwerp te behandelen. Gevolg: de bekende journalist kwam speciaal uit Parijs over en rekende zonder twijfel op belangstelling voor een lezing, getiteld „Le journalisme et son influence sur la vie contemporaine”, een onderwerp, ten nauwste samengeweven met 't leven van onzen tijd. Te oordeelen echter naar 't zestal aanwezige studenten, bleek het interesse voor een actueel geestelijk en intellectueel vraagstuk als 't gegevene, bijna nihil. 't Bestuur verontschuldigde de afwezige studenten tegenover Monsieur Recouly, en vertelde van rouw voor overleden professor — maar kan iets ze verontschuldigen? Markante laksheid, doodsche onverschilligheid, is weer voor de zooveelste maal aan 't licht getreden.

Het kleine auditorium, voornamelijk invité's, waaronder de secretaris van de Fransche legatie, heeft spreker niet teleurgesteld.

In Fransch, keurig van vorm, veelzeggend in weinig woorden, heeft Recouly een overzicht gegeven van ontwikkeling en doel van de Journalistiek, een betoog, op vele plaatsen getoetst aan eigen ondervinding (spreker is redac-

teur van de Temps en directeur van 't buitenl. politiek overzicht van de Figaro).

De stoffelijke zijde van de courant, haar economische ontwikkeling was 't eerste punt van bespreking. Hoofdoorzaak van verbreiding is goedkoopte van de krant, welke direct samenhangt met de prijzen der grondstoffen. Zoo is b.v. het papier sterk in prijs gedaald sinds de lompen vervangen zijn door dennenvouden: de papierproductie is zelfs zoo reusachtig toegenomen, dat bezorgde fabrikanten uitzien naar overzeesche gewesten ter exploitatie van nieuwe naaldwouden (IJsland).

De techniek heeft verder de drukmachines verbeterd; het dagbladzegel is afgeschaft en haar enorme verspreiding heeft de courant bijna geheel te danken aan 't nieuwerwetsche postvervoer.

Historisch lichte spreker nu toe de vraag naar het artikel, de behoefte aan couranten.

Nog in 1800 bestond de krant alleen door de politieke kost, die schaarsch en zeldzaam door de strenge censuur, juist heel gewild was (Journal des débats).

Een man als le Girardin heeft, ondanks heftige tegenkanting (Armand Carrel), ± 1830 de courant gebracht in 't maatschappelijk-economische leven, door een bijblad voor advertenties ten bate van handel en nijverheid toe te voegen aan la Presse. Steeds nog werd er heftig gepolemiseerd over politiek, toen in 1871 de censuur werd afgeschaft; tot een geweldige hoogte steeg het aantal politieke strijdartikelen voor de laatste maal — en daalde even spoedig; „la viande indigeste”, zooals spreker de politiek in kranten betitelde, stond het publiek tegen.

Hoogst interessant vertelde spreker van de indeeling van de tegenwoordige courant; zeker, de politiek neemt er nog een aanzienlijke plaats in en groote sommen worden uitgegeven om reporters uit te sturen over de geheele wereld (spreker was zelf gedetacheerd bij den russischen staf in Oost-Azië tijdens den oorlog); politieke ontmoetingen, congressen moeten handig afgeluisterd worden; (spreker's voorbeeld van 't congres van Berlijn uit de memoires van Blöviz).

Over 't algemeen vindt spreker de tegenwoordige methode der reporters verkeerd; de feiten worden hoe langer hoe meer afzonderlijk, op zich zelf beschouwd als in een kiektoestel: ontzettend minutieus wordt er gewerkt, tot schade van het totaal-aanzicht. In verband hiermee wijdt spreker uit over de misdaden-reclame en de fotografische reproductie (en zijn smokkelhandel): beiden belachelijke euvelen, die van zelf wel zullen verdwijnen.

Maar wat de courant van heden het meest onderscheidt van de politieke gazette van weleer, is de literaire kant; hoe langer hoe beter begrijpt 't moderne publiek, dat het zelf de kolommen moet vullen, dat de courant is de afspiegeling van geestelijk en intellectueel leven op alle gebied: In Frankrijk vooral, komt de literaire kant in kritieken, zoowel als in feuilletons, van de hand van uitnemende schrijvers, prachtig uit. Zelfs beïnvloedt zij de gewone artikelen, die beter gesteld en klaargemaakt voor 't publiek (ook: ondergeteekend), zich gunstig onderscheiden van buitenlandsche nieuwsbladen.

Spreker ziet sommige bezwaren van de journalistiek niet over 't hoofd — vele echter zijn ongegrond. Het lezen van boeken vermindert inderdaad niet: wel worden er minder romannetjes gelezen, maar des te meer historische werken (b.v. Lenôtre) en ontwikkelende boeken; een uiterst gunstig teeken dus. Dit resultaat verkreeg spreker bij een enquête, ingesteld onder eenige groote uitgevers.

Mogen sommige artikelen publiek en misdadiger zedelijk niet opheffen — mag er van wetenschappelijke zijde geklaagd worden, dat 't krantlezen den geest vervlakt — het groote voordeel blijft: de mensch uit zich in de courant aan zijn omgeving; geeft en ontvangt; het volk openbaart zich aan zijn regent, die zijn wil omgekeerd door de Pers doet bekend maken; de journalistiek brengt ons nader tot het geweten der menschheid.

R.

„Snjeuntojoun Selskip Frisia”.

't Wier lêst snjeuntojoun earste gearkomste fen Frisia.

De foarsitter wier in 't bûtenlân fensels.

D'r wierne mar twa pakes mear.

De oare wier in 't haitelân; he tocht 't wier sa njonkenlytsen tûd ek 's klear ta komme.

Den kâmen trye nye berntjes foar 't Gocht. De earebarre moat er fensels nog ien bringe.

D'r wier tige folle to bisprekken in 't wier sadwoande njonkenlytsen ek trye ûre warden, sadat fensels de berntjes tige sljûch wierne.

Hja hiene ek tige oan e reada baai lept. Oer twa wiken is 't jirdei in dikiten dan moatte de berntjes 'n stikje sjonge foar de âld pakes in omkes hwa dan komme.

De foarsitter, N. SICKENGA.

(Zie verder Derde Blad).

ADVERTENTIEN.

Ontbiedt

S. LOGCHER,

: CHOORSTRAAT 46, :

die betaalt den HOOGSTEN PRIJS voor net gedragen Heerenkleeding.

Methodisch (d. i. zuiver en onvermoeid) spreken. Zang en aanverwante vakken (piano, theorie). Rijpe ondervinding. Goede en vele informatie-adressen.

Spreekuur te Delft: WIJNHAVEN 20a, dagelijks 12—1 uur, uitgenomen Dinsdags.

Spreekuur voor Den Haag: COLUMBUSSTRAAT 43, Dinsdags 12 uur tot half 1, en 5 uur tot half 6.

W. VAN THIENEN.

E. DE GROOT,
hoek VOLDERSGRACHT 33,
geeft de HOOGSTE prijzen voor gedragen kleederen. Sedert 1870 bekend onder den naam van VOGELEI.

Voor het

**Omlijsten van
Corpsdiploma's**
met rood linnen rand,
beveelt zich aan de
Technische Boekhandel en Drukkerij
J. WALTMAN Jr.,
Binnenwatersloot 33-35, Delft.

C. MENSERT Pzn.
Gasfitter en Loodgieter.
OUDE DELFT 146.

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 10 NOVEMBER 1910. No. 7.

Van een week die er wezen mag.

Zoo was na lang zoeken toch eindelijk een kroegbestuur in elkaar gezet. Ging het goed? Mis! De kiesverenigingen aan het werk. Waarschijnlijk aangemoedigd door het succes in Rotterdam V komt alras een liberale candidaat. Men lust hem in sommige kringen niet, vooral actie, wilde actie, van de kant der eereleden. Als je voelt dat je de ontombare schot niet aan kunt, mot je 'm niet in je huis halen, da's een opvatting. Zullen het dus met een gevoelvolle Apollo-praeses probeeren, die heeft verstand van muziek, zal niet valsch zingen in 't kroegstrijkje. Neen, nu is 't nog niet uit, wacht, een kunstphotograaf hoort er bij om de strijd compleet te maken, nog is deze niet gearriveerd op het wedstrijd-terrein of daar trekt de officieele zich terug, gezien de muzikant. Aan de start verschijnen alzoo: I: een schot; II: een muzikant; III: een photograaf. Inschrijving verder gesloten. Donderdag geht's los, kansen ongeveer gelijk, ieder liefhebber van emoties verzuime niet dit treffende schouwspel met zijn tegenwoordigheid luister bij te zetten.

't Eerstejaar verzuimt niet van zich te laten hooren, sloeg een gek figuur in smoking op een college, waar krommen geteekend worden, de heeren leeken gevulde holle vaten.

Als je in je huis aangevallen wordt ga je niet met een pook op zolder zitten, maar je komt met twee pookken in de gang (zie verkiezing). Het auditorium lachte, niemand begreep het.

Bibliotheek „Societeit Phoenix”.

NIEUW AANGESCHAFTE BOEKEN.

I. NEDERLANDSCH.

- J. Hora Adema. — Tropenstudies.
Jan Feith. — Een Week als Vliegman.
F. de Sinclair. — Meneer Focus als Globetrotter.
H. van Boven. — Witte Nachten.
S. Streuvels. — De Murlons.
L. Hamme. — Wolven in Menschengedaante.

II. FRANSCH.

- J. M. de Heredia. — Les Trophées.
Fredrik de Mistral. — Oeuvres.
Willy — La Môme Pierate.
A. de Vigny. — Cinq Mars. 2 vol.

III. ENGELSCH.

- Walter Scott. — Waverley.
W. Wordsworth. — Poetical works.
E. Fitzgerald. — Rubáiyát of Omar Khayyám.

IV. DUITSCH.

- Otto Hauser. — Spinoza.
Paul Barchan. — Peterburger Nächte.
H. Hesse. — Gertrud.
A. Johansen. — Die Wildnis.

VI. LEVENSBESCHRIJVINGEN.

- E. H. du Quesne-van Gogh. — Persoonlijke Herinneringen aan Vicent van Gogh.

VII. KOLONIËN, LAND- EN VOLKENKUNDE.

- M. T. H. Perelaer en W. A. van Rees. — Neerlandsch Indië. (Java, Batavia, Buitenzorg en de Buitenbezittingen).

VIII. SOCIALE WETENSCHAPPEN.

- Mr. J. H. Valckenier Kips. — Staatsrechtelijke en Staathuishoudkundige Problemen.
Dr. J. H. Valckenier Kips. — Staat en Individu. (Rede)

X. KUNST EN KUNSTGESCHIEDENIS.

- G. H. Marius. — De Hollandsche Schilderkunst in de XIXe Eeuw.
Jac. Hartog. — Robert Alexander Schumann en zijne werken.

XI. PHYSIOLOGIE EN GENEESKUNDE.

M. Duparchy Jeannez. — Essai de Graphologie Scientifique.

XII. WIJSBEGEERTE EN GODSDIENST.

Wilhelm Dilthey u. a. — Weltanschauung.
Pater Mag. J. V. de Groot. — Levenswijding.

BROCHURES.

Dr. I. v. d. Berg. — Over Gebedsverhooring.

DIVERSEN.

Voetbal-Jaarboekje 1910—1911.
W. Cramer. — Geerlings Briefsteller.

TOONEEL.

MENSCH EN OPPERMENSCH, door
BERNHARD SHAW. Opvoering van de
K. V. „Het Nederlandsch Tooneel”.

Als je 't stuk gezien hebt stijgt er in je hoofd van nuchter mensch op „Wat wil ie nou eigenlijk?” En, als vele eerste indrukken, houdt die gedachte in de beste, meest typische kritiek van het stuk: zijn goede en kwade zijde.

Want de intrigue is onbeteekenend: Het oude thema van den „eindelijk gevangen” jonggezel met als medeminnaar een onbenullige amateur-dichter. Maar zij vormt dan ook niet den werkelijken inhoud van het stuk, is slechts voorwensel voor den schrijver, die „fait de la scène une chaire d'ou il prêche pour son couvent”.

En goed is ze, de preek, zóó gepeperd met echt Shaw'sche geestigheid, dat ze den luisteraar, boven zijn omgeving uit, opheft tot de intimiteit van een persoonlijk gesprek. Als een goed causeur, die zich niet aan één onderwerp kan houden, springt des schrijver van den hak op den tak, maar elke mening is typisch geformuleerd, „hit home”. En overal klinkt doorheen de strijd tegen de conventie, het omverwerpen van alle vooropgezette meening.

Zegsman van den auteur is de figuur van Jack Tanner, de scherp rondkijkende cynicus, die echter onder schijn van scepticisme veel warm gevoel bergt. Aan zijn radicalisme wordt in het eerste bedrijf getoetst de verouderde liberale opvatting van zijn medevoogd over Ann (the woman of the case), Roebuck Ramsden. Bij zijn geestig pleidooi voor de vrije liefde valt leelijk af het droogstoppelfatsoen van Olive Robinson, die, veronderstelt ongehuwd moeder te zullen worden, hem toevoegt „niets met zijn zedeloze opvattingen te maken te hebben” en verklaart in het geheim getrouwd te zijn.

Voor zoover er nu verder een draad van handeling in het stuk te volgen is, bestaat deze in het steeds meer duidelijk maken van de verhouding tusschen Jack en Ann. Zij, heerschen en behaag-ziek van karakter, verbergt deze eigenschappen onder een schijn van zich opofferen voor anderen. Ze doet wat ze wil maar verklaart met ontroerd gezicht „dat het altijd de wensch van haar lieven gestorven vader was geweest”. Zoo maakt zij voortdurend iemand uit haar omgeving tot zondebok. Jack, van wien zij houdt, doorziet haar en onderdrukt zijn wederliefde uit vrees voor verlies van zijn zelfstandigheid. Tusschen beiden in staat Octavius Robinson, slap sentimenteel type, waar Ann mee speelt en die door Jack als bliksemafleider wordt gebruikt. Het kruipdoor sluipdoor spel dat nu volgt geeft aanleiding tot een reeks geestige dialogen waarin veelal paradoxale, maar altijd verrassende, theorieën worden verkondigd over alle mogelijke onderwerpen. Het slot is natuurlijk, „ze krijgen elkaar”. Een bij-intrigue wordt gevormd door het geheime huwelijk van Olive Robinson met de zoon van een Amerikaansche millionaire. Zij wordt besloten door het tusschen beiden komen van den vertoornde vader die echter door Olive, — in een interessant gesprek, — verteederd wordt.

Wat de opvoering betreft, deze was voor een troep die zoolang stelselmatig door tooneelkundige raden van beheer verknoeid is, goed te noemen.

In den heer L. Chrispijn Sr. (Jack Tanner) hebben we een knap en beschaafd acteur terug gekregen. Eenige kennis van zijn rol is echter ook voor hem nog niet onmisbaar, zelfs niet bij een verdienstelijken souffleur.

Mej. Rika Hopper gaf een uitstekende Ann. De andere rollen niet slecht. Alleen zag de heer Schulze kans om door de brullerige opvatting van Olive's toekomstigen schoonvader den toon van de laatste acte onaangenaam te verstoren.

E. H.

Technische Hoogeschool.

AFDEELING DER SCHEIKUNDIGE TECHNOLOGIE EN MIJNBOUWKUNDE.

De Voorzitter van de Afdeeling der Scheikundige Technologie en Mijnbouwkunde van de Technische Hoogeschool maakt bekend, dat zij, die wenschen deel te nemen aan het ingenieurs-examen voor Scheikundig- en Mijningenieur, dat zal worden afgenomen in Januari 1911, zich hiervoor schriftelijk hebben aan te melden bij den Secretaris der Afdeeling, Prof. P. D. C. Kley, vóór den 1sten Dec. 1910.

Formulieren voor de aanmelding zijn verkrijgbaar bij den Technischen Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr. te Delft.

—o—

AFDEELING DER WEG- EN WATERBOUWKUNDE.

De Voorzitter van de afdeeling der Weg- en Waterbouwkunde van de Technische Hoogeschool maakt bekend, dat zij, die wenschen deel te nemen aan het ingenieurs-examen voor civiel-ingenieur, dat zal worden afgenomen in Januari 1911, zich hiervoor schriftelijk hebben aan te melden bij den Secretaris der afdeeling, Prof. J. Nelemans, voor den 1sten December 1910.

Formulieren voor de aanmelding zijn verkrijgbaar bij den Technischen Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr. te Delft.

—o—

CANDIDAATS-EXAMENS JANUARI 1911.

Het College van rector-Magnificus en Assesoren der Technische Hoogeschool maakt bekend, dat zij, die wenschen deel te nemen aan een der in de maand Januari 1911 af te nemen candidaats-examens, genoemd in de artikelen 8—14 van het Kon. Besl. van 4 Juli 1905 (Staatsblad No. 227), of aan eenig deel dier examens, zooals deze gedeelten zijn vastgesteld bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 3 Februari 1908 No. 357 H. M. O., zich vóór 1 December 1910 schriftelijk moeten aanmelden bij den Secretaris van de Afdeeling, welke het af te leggen examen afneemt.

Voor nadere bijzonderheden wordt verwezen naar de aankondigingen in het Hoofdgebouw der Technische Hoogeschool.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFTSCH STUDENTENCORPS

Almanakredactie 1911.

Na de jongste verkiezingen is de samenstelling der Almanakredactie 1911 als volgt:

President,	J. Ph. Tollenaar.
Secretaris,	Notodiningrat.
Vice-President,	H. J. J. M. Lips.
1e Commissaris,	W. Terpstra.
2e Commissaris,	E. van Vloten.

Wetswijzigingen.

Voorstellen van den Senaat tot wetswijziging in zake verkiezingen en begrotingen, liggen ter lezing op de leeszaal van de Societeit Phoenix.

Corpsleden, geen leden der Societeit, worden verzocht zich om inlichtingen tot den Senaat te richten.

—o—

SOCIETEIT PHOENIX.

Bestuursverkiezingen.

Candidaten:

Voor President: J. H. Croockewit,
gesteld door het Bestuur.

Voor Bibliothecaris: P. J. Willekes Macdonald,
gesteld door de Heeren: C. G. Krayenhoff van de Leur, J. Ph. Tollenaar, F. R. Willink, F. J. Dijkhoorn, J. Brouéius Meyboom, J. Noorduyn, A. Brezowsky, L. R. Wentholt, J. Ph. P. Swaving, Chr. van Loon, E. Louzada en Notodiningrat.

G. H. van Senden,

gesteld door de Heeren: D. van Ameyden van Duym, A. van Rossem, W. H. van Leeuwen, A. L. van Scherpenberg, Th. Bleckmann, H. M. Andrée Wiltens, B. F. van Nievelt, E. H. Schippers, G. H. P. Denninghoff Stelling, M. B. W. des Tombe en E. Botje, en tevens gesteld door het Bestuur.

H. C. M. Vrins,

gesteld door de Heeren: A. W. de Groot, H. van Swaay, W. Staring, A. Obreen, L. A. van der Ent, H. J. Herbig, H. A. H. de Ronde, W. Stibbe, J. van der Scheer en H. J. Hellendoorn.

De stemming zal plaats hebben op Donderdag 10 November 's namiddags van 4¹/₄—5¹/₄ uur en Vrijdag 11 November 's avonds van 6¹/₂—7¹/₂ uur.

Voor Commissarissen: C. D. M. Houtman,
gesteld door het Bestuur.
en W. Terpstra,
gesteld door het Bestuur.

LAATSTE VERKIEZINGSNIEUWS.

Oppericht, gezien de candidaturen Macdonald, van Senden en Vrins, gezien de Senaatsvoorstellen:

Vereeniging tot bevordering der belangen
van candidaten en tegen-candidaten
„De kleine concurrent”.

Motto: Groote omzet, kleine winst.

Verkiezingsorganisatie:

Impressario:	A. S.
Opperlikker:	W. S.
Onderlikker:	C. T.
Bezoldigd propagandist:	J. C. M. W.
Stemvee-organisator:	F. J. D.
Vee-arts, medisch adviseur:	D. J. v. A.
Agitator-orator:	P. H. E.
Sandwich-man:	A. de J.

Voorraad:

1 ^{ste} candidaat:	von W.
2 ^{de} candidaat:	B. v. R.
3 ^{de} candidaat:	C....k.

A G E N D A.

DEN HAAG.

Vrijdag 11 Nov. Geb. v. K. en W.: De Hagespelers: „De Rivalen”; 8 uur.

Schouwburg: Ned. Tooneel: „De controleur van de slaapwagens”, gevolgd door „De ideale vrouw”; 8 uur.

Zaterdag 12 Nov. Diligentia: Viool-avond: George Enesco; aan den vleugel: Louis Schnitzler; 8 uur.

Schouwburg: Fransche Opera: „Louise”; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Gezelschap van den Frascatie-Schouwburg te Amsterdam: „Hotel de Poes”; 8 uur.

Zondag 13 Nov.: Schouwburg: Fransche Opera: „Les Huguenots”; 8 uur.

Dierentuin: Neue Wiener Operette, „Die keusche Susanna”; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Gezelschap van den Frascatie-Schouwburg te Amsterdam: „Hotel de Poes”; 8 uur.

Woensdag 16 Nov.: Diligentia: Klavier-avond te geven door Willem Andriessen; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 11 Nov.: Groote Schouwburg: Rotterd. Tooneelgez.: „Monna Vanna”; 8 uur.

Tivoli-Schouwburg: Neue Wiener Operette: „Die keusche Susanna”; 8 uur.

Zaterdag 12 Nov. Groote Schouwburg: Abschied Gastspiel Agnes Sorma: „Die Zwillingenschwester”; 8 uur.

Maandag 14 Nov. Gr. Schouwburg: Gezelschap Royaards: „Schakels”; 8 uur.

Tivoli-Schouwburg: Viool-recital George Enesco; 8 uur.